

Wij hebben één Vader....

€kok

JAN HAAN N.V. GRONINGEN

WIJ HEBBEN ÊËN VADER

E. K O K

Wij hebben één Vader

Tweede druk

Illustraties van Hein Kray

JAN HAAN - GRONINGEN

I. „KOM JE ZONDAG ?“

„Hé, Piet, ben jij al uitverkocht?“

„O man, 'k heb nog een hele stapel, kijk maar!“

„Geef mij er dan een paar van jou; ik heb niets meer!“

„Vraag maar aan Ariel Die heeft nog veel meer over dan ik.“

„Kijk, daar komt Ab aan! Hé, Ab, dit is onze wijk, hoor!“

„Ja, dat weet ik. Maar jongens, moet je eens horen! Ik heb wat meegemaakt, jô — ik heb een gesprek gehad.“

„Een gesprek? Wat kijk je gewichtig! Met wie?“

Vier jongens met elk een stapeltje briefjes in de hand, kwamen van vier verschillende kanten aanlopen en gingen in een kring om Ab Verburg staan, die plagerig lachte: „Wat zijn jullie nieuwsgierig! Hoe gaat het in deze wijk?“

„Prachtig“, zei Piet Kroon, „Arie en Jan hebben de overkant genomen en Kees en ik deze kant. In deze straat hebben de deuren gelukkig brievenbussen; we kunnen ze er zo instoppen. In de steeg straks moesten we telkens bukken om de briefjes onder de deur door te schuiven. Maar vertel eens gauw, wat jij meegemaakt hebt?“

„Ja, ik zal het jullie vertellen. Jullie weten: Klaas en ik hadden van de Meester de huizenblokken bij de Singel als wijk gekregen. Nu, we deden gewoon in elke brievenbus een briefje, maar in dat grote huis op de hoek . . . jullie weten wel . . .“

„Ja, ja, schiet nu op!“

„Wel, juist toen 'k m'n hand in de bus stopte, ging de deur open. Ik schrok me naar.“

Ab keek de kring eens rond om te zien of ze zijn verhaal spannend vonden.

„Ga nu verder!“ riep Piet.

Ze trappelden van ongeduld!

„Nou — de deur ging open, hè. . . . en toen stond er ineens iemand voor mij.”

„En?”

„Hou je mond, laat Ab nu vertellen!”

„Het was. . . . jongens, het was een meisje!”

„Ha jongens, is 't ie goed! Ab en een meisje! Ik lach me krom!”

„Sta niet zo te brullen! Ik zei tegen haar. . . .”

„Hoe oud was ze?”

„Gaat je niets aan! Ik zei: Pardon, juffrouw, ik deed hier juist een briefje in de bus.”

„Dat zag ze toch zeker zelf ook wel!”

„Hou je mond nu toch eens! Ze vroeg: Dank u wel, is het reclame? Ik zei: Nee, het is van onze meester. Er staat op, of, als er jongens en meisjes in dit huis wonen, of ze dan bij ons op Zondagsschool komen!”

„En wat zei ze toen?”

„Ze zei niets. Ik zei wat. Ik vroeg: Kom jij ook Zondag?”

„Haha, maak dat de kat wijs!”

„Geloof je me niet?” Ab's donkere ogen flikkerden. De anderen zwegen.

Ab was altijd hun beste vriend geweest, de „hoofdman” bij hun spelletjes. Ze zouden niet graag ruzie met hem krijgen. En 't kon best, dat hij dat aan dat meisje gevraagd had. Zo wás Ab.

„'t Was zeker een heel deftig meisje?” vroeg Kees minachtend.

„Met ooringen!” lachte Piet. „En een bontjas!”

„Als het zo'n eigenwijs rijkelui's kind is, zullen we haar dat wel afleren!” zei Ab. „Laten we weer gauw verder gaan met verspreiden”, vond Piet, „'t is straks etenstijd.” En ze gingen elk weer naar hun eigen „wijk”.

Maar Ab liep in z'n eentje naar een heel ándere buurt. Hij had geen briefjes meer, maar hij wilde nog niet naar huis. Hij wist wel, hoe het nu thuis was: kleine Wim lag te gillen in bed, Dik zat weer iets stuk te scheuren of kapot te slaan en Moeder zat stil en bleek in een hoek.

't Was nooit meer gezellig thuis.

Vroeger wel. Toen Vader er nog was.

Maar de moffen hadden Vader weggehaald.

En hij was nooit meer terug gekomen.

De moffen hadden hem doorgemaakt.

Ab schopte heel hard met zijn klompen tegen de stoep-rand.

O, als hij eens wist, welke mof dat gedaan had!

Zijn Vader. . . . En nu was Moeder altijd stil en bleek. Hij wilde Moeder niet zien. Hij hield veel van Moeder. Maar toch was hij boos, omdat Moeder maar zo stil en bleek bleef.

Als hij iets vertelde van school, dan zei Moeder wel: „ja en „nee”, maar 't was toch net alsof Moeder nooit meer echt luisterde.

Zoals vroeger. Toen 't nog zo gezellig was thuis. Toen Vader er nog was.

Hij balde z'n vuisten in z'n broekzakken. Bah, dat akelige gevoel in z'n keel!

Hij was toch geen meisje! Meisjes zijn wel eens verdrietig. Jongens nooit.

Hij wist wel, waarom Moeder zo stil was. Moeder was verdrietig om Vader.

Niet aan akelige dingen denken! zei hij tegen zichzelf. En opeens kreeg hij weer een blij gevoel: ja, dat was mooi geweest! Verleden week, toen Moeder gezegd had: „Ab, als ik jou niet had, jongen! Jij bent nu de Vader hier in huis! Wil je mij helpen, Ab?” Bah, nu werd hij weer akelig van binnen, juist om dit mooie. . . .

De torenklok sloeg. Hij draaide zich om. Hij zou nu maar naar huis gaan, om — Moeder te helpen. Dat meisje van zo pas. . . . Zou ze Zondag komen? Misschien hoorde dat meisje thuis nooit uit de Bijbel vertellen, zoals de meester op Zondagsschool deed. Dan zou ze dat vast mooi vinden! Hij zou 't aan Moeder vertellen, dat hij zomaar aan 'n vreemd meisje, en dan nog wel uit zo'n deftig huis, had durven vragen of ze op Zondagsschool kwam — zou Moeder dat flink vinden? O, vast wel! Moeder had Zondag nog gezegd: „Luister goed naar meester, Ab! Want als je niets over de Heere Jezus weet, dan kun je nooit gelukkig worden!” Nu, dat begreep Ab eigenlijk niet goed. Die Moeder van dat rijke meisje kwam nooit in de kerk, maar ze was toch véél gelukkiger dan zijn Moeder. Haar Moeder had 'n mooie villa, en zijn Moeder woonde in een steeg — nadat Vader weggegaan was; er lag thuis niet eens een kleed op de grond. En was Moe-

der nu tóch gelukkiger? Ach, grote mensen zeggen vaak van die wonderlijke dingen. Misschien zou hij dat begrijpen, als hij ook wat ouder was.

O, wat werd dát een teleurstelling! Moeder was helemaal niet blij, toen hij dat van dat meisje vertelde! Moeder keek zo èng — zó had hij moeder nog nooit zien kijken! Ze hijgde en ze werd vuurrood. . . .

Zou hij iets gedaan hebben, wat niet mocht?

Zou Moeder opeens ziek worden?

Waarom deed ze zo vreemd?

't Leek wel alsof Moeder niet meer praten kon. Ze zei wel vier keer: „Ab, Ab, Ab, Ab. . . . Dat is een dochtertje van de. . . . van de. . . . van de. . . .!”

En verder zei Moeder niets. Vreemd!

Als de groenteboer maar geen gelijk had!

Die had gezegd: „Ab, je Moeder ziet er net uit, alsof ze 't nog eens op haar zenuwen krijgt!” Stel je voor! Zou Moeder. . . . gek geworden zijn? Van verdriet?

Ab viel die avond heel laat in slaap, z'n vuisten gebald met de vingers geknepen in z'n kussen.

II. DE NIEUWE MEESTER

Ze was er Zondag.

De meester schreef haar naam op in z'n cijferlijst.

En onder het vertellen keek hij telkens eens naar haar.

Maar er was nóg iets bijzonders die Zondagmorgen.

Er was een nieuwe meester.

Ze dachten eerst, dat het een leerling was, al was hij daar wat groot voor. En nu was het nota bene een meester!

Zo'n jong ventje nog!

Hij was zeker niet ouder dan Janus, de slagersknecht,

en die was juist van school af. „Je hebt zeker vandaag voor 't eerst een lange broek aan!” had Piet gefluisterd.

De anderen konden hun lachen haast niet inhouden.

Zou hij het gehoord hebben? Hij kreeg een kleur! Een meester, die een kleur krijgt! Nee, dat was toch àl te gek!

Waarom moesten ze er nu nog zo'n eigenwijs ventje bij hebben?

Meester kon toch mooi genoeg vertellen? Hij had toch geen hulp nodig?

Na schooltijd hadden ze 't er druk over met elkaar.

Ab vond, dat ze moesten proberen om die nieuweling wèg te jagen.

De anderen waren het er roerend mee eens.

„Wedden, dat-ie zich nog niet eens hoeft te scheren!”

„Z'n mamma moet 'm 's avonds nog toedekken!”

„We moeten hem een speen geven!”

„Hoor eens, jongens”, zei Ab, „aan al die grapjes hebben we niets. We moeten een krijgsplan maken!”

„Hè ja, we verklaren hem de oorlog!”

„Stil. We vormen samen een club, een leger, en ieder clublid moet over onze plannen zwijgen tegenover ieder-

een!" zei Ab plechtig. „Ik ben de generaal. Volgende week gaan we de boel op stelten zetten. Als we door de gang lopen, gaat Piet in plaats van naar de klas, naar het kolenhok onder de trap en verstopt zich daar. Als wij allemaal in de klas zijn, dan gaat Piet. . . .” Ab ging nu zó zachtjes spreken, dat het haast niet meer te verstaan was. Maar de anderen knikten heftig met het hoofd, en Piet salueerde, met de pink op de naad van zijn broek: „Komt in orde, generaal!"

Die nieuwe meester zou raar opkijken volgende week! — Nu, dat deed hij zeker!

Want het ging precies, zoals ze afgesproken hadden.

Toen ze klaar waren met zingen en de meester vroeg, wie nog wist waarover hij de vorige Zondag verteld had, werd er opeens heel hard op de deur gebonsd.

De twee meesters en de juffrouw en de kinderen schrokken zich náár.

Alleen de „clubleden" schrokken niet.

Zij hadden al herhaaldelijk naar de deur gekeken. Als Piet nu maar durfde!

Ab's hart bonsde. Hij moest straks de „opstand" leiden! Nu het grote ogenblik, waarnaar ze de hele week hadden uitgezien, zo dicht bij was, leek het toch wel een beetje griezelig allemaal. Zouden ze maar liever niet. . . .? Nee, nee, afspraak was afspraak! En die nieuwe meester moest er 'n keertje tussen genomen worden!

„Wat is dát nu?" zei meester, en hij liep naar de deur. . . .

O, nu zou het komen! Ab keek z'n vrienden eens aan. Waren ze gereed?

Ze knikten. Ja, ze zouden hun generaal volgen in de aanval!

Meester deed de deur open.

De meisjes, nieuwsgierig als altijd natuurlijk, rekten hun halzen. Sommige lagen helemaal vóórover in de bank.

Maar er was niets te zien.

Toen ging meester de gang in.

Dat was juist de bedoeling geweest!

Nu waren alleen de juffrouw en de nieuwe meester nog in de klas.

Die konden ze wel áán met z'n allen!

Ab stond als eerste op, liep heel gewoon z'n bank uit, deed de deur dicht en zei tegen de anderen: „Grijp hem!"

En. . . . nee maar, hoe durfden die kwajongens dat! Ze pakten de nieuwe meester zó maar bij z'n armen, en vóór dat hij het in de gaten had, hadden ze hem meegesleept naar de voorste bank.

„Zo, gaat u dáár nu maar netjes zitten”, zei Ab, „u bent nog veel te jong om voor de klas te staan!” En ze duwden hem met z'n allen de bank in.

Maar toen. . . .

Toen kwam de meester weer terug uit de gang.

Zijn ogen stonden donker.

De jongens vlogen weer naar hun plaats.

„Wat is dát?” zei meester verbaasd. Z'n bril viel haast van z'n neus. Hij wees met grote ogen naar de voorste bank, waar de nieuwe meester met moeite probeerde uit te komen, omdat hij haast helemaal vastgeklemd zat. Toen had eigenlijk Ab iets moeten zeggen. Zo was de afspraak geweest.

Ab had moeten zeggen: „Dat ventje is nog te jong om voor de klas te staan.”

Maar hij durfde niet.

„Toe nou!” zei Piet.

„Doe 't zelf!” bromde Ab.

Het was lang zo mooi niet, als hij gedacht had.

't Leek zo'n prachtig plan.

Maar nu vond hij 't in eens zo mooi niet meer. Wat keek meester boos!

Het was doodstil in de klas. Ab hoorde z'n eigen hart kloppen. Hij streek eens met z'n hand door z'n haar. Bah, waarom zei meester nu niets? Ging hij nu maar praten, boos en hard, of slaan of strafregels opgeven! Die stilte. . . . dat was zo èng.

Eindelijk — o, 't leek wel of 't een uur geduurd had — eindelijk zei meester: „Wie heeft dat gedaan?”

Het bleef stil. Maar opeens stond Ab met een ruk op: „Ik, meester.” En toen stond plots de hele club op: „Wij, meester.”

't Is laf om er niet voor uit te komen, als je wat uitgehaald hebt.

En laf — dat waren de clubleden niet.

Maar ze waren toch wel een beetje bang. Wat zou meester nu doen?

De clubleden zaten achter elkaar in één rij. Het waren

allemaal jongens uit de steeg, waar Ab woonde. In de twee andere rijen zaten jongens en meisjes, die op de Singel en in de laan woonden. De meester keek eens naar die twee rijen.

„Hebben jullie ook meegedaan?” vroeg hij.

„O néé, meester!” zei het nieuwe meisje uit het grote huis.

„O néé, meester!” zeiden alle anderen.

„Mooi zo”, zei meester. „Dus het is alleen deze rij? Dan blijven jullie allemaal dadelijk nog even hier, als de school uitgaat.”

En toen ging hij heel gewoon vertellen, alsof er niets gebeurd was.

Maar de nieuwe meester ging de klas uit.

„Weer naar z'n mammié”, fluisterde Piet.

Maar Ab lachte niet. Hij vond het eigenlijk een beetje kinderachtig, wat ze gedaan hadden. Toen hij er verleden week over nadacht, leek het veel mooier dan nu het echt gebeurd was. En toen de club alleen met meester achter bleef in het nu zo vreemd-lege lokaal, toen wilde Ab niets liever, dan dat ze 't nooit hadden gedaan.

Niet, omdat hij medelijden had met de nieuwe meester. Niet, omdat hij er tegen op zag om katekwaad uit te halen.

Maar omdat hij 't eigenlijk een flauwe mop vond. Helemaal niet iets heldhaftigs. Toch liet hij 't aan meester niet merken. „We wilden die nieuwe weg jagen, die is nog te jong”, zei hij een beetje brutaal.

„Zo, zo”, zei meester, „maar dat vonden die twee andere rijen toch niet! Dat meisje, dat er verleden week voor 't eerst was, zei bij de deur nog tegen me: Ik vond het toch zo zielig voor die andere meester!”

„Heilige boontjes!” riep Piet opeens heel hard.

„Dat zijn al die rijkelui's kinderen!” bromde Kees.

„Als hun Pa maar centen heeft. . . .!” zei Jan.

„Opscheppers! Altijd lief lachen naar de meester. . . . o, 't zijn toch zulke zoete kindertjes, bäh!” zei Klaas.

„En ze hangen maar aan uw arm, en ze komen u afhalen, en ze geven u cigarettens, en u trekt ze voor, u verwent ze, ze mogen bij u op visite komen — wij niet, wij zien er zeker niet netjes genoeg uit!” Vlug achter elkaar kwamen de woorden er uit.

Ab had dit gezegd, vóór hij 't zelf in de gaten had. Maar hij was boos, hij was nijdig, hij moest schelden! En dat dat kind uit die villa, dat hij hier gebracht had, het vóór die nieuwe meester opnam en tégen hem, tégen zijn club. . . . dat kon hij niet hebben, dat deed hem z'n vuisten ballen! Hij zòu ze, die nette kinderen met hun mooie speelgoed! Moeder had gisteren nog op bed liggen huilen. . . . Hij wist wel, waarom.

Moeder moest een nieuwe jas kopen, maar ze had geen geld.

De Moeder van Lientje Steen had zelf een auto.

Maar — wat keek meester vreemd? „Ab, ik had dit nooit gedacht, jongen. Dat jij — zó iets zou zeggen!” Meester zei het zo langzaam — net alsof hij bedroefd was.

Bah, kwam er weer zo'n akelig gevoel in z'n keel? Was hij soms een meisje? Flink zijn!

„Is 't soms niet wáár?” zei Ab nijdig.

Hij deed alsof hij nijdig op de meester was. Hij was eigenlijk nijdig op zichzelf.

„Die schijnheilige opscheppers krijgen veel meer teksten dan wij!”

Ab wist, dat dit niet waar was. Maar hij móést het zeggen, hij was woest.

Meester zei niet veel meer. Ze kregen niet eens straf. Ze mochten zo maar naar huis. Onderweg spraken ze met elkaar af, om het die deftige kinderen betaald te zetten. Hadden die dan iets gedaan, dat niet mocht?

Nee, maar de jongens waren allemaal boos, omdat hun krijgsplan mislukt was!

Was hun plan eigenlijk wel mislukt? Was het niet nèt zo gegaan als ze gedacht hadden? Was de nieuwe meester zelfs niet weggelopen?

Ja, maar 't was tòch net alsof de aardigheid er af was. Maar die heilige boontjes — diè zouden ze wel eens mores leren!

Die lafaards durfden nooit eens wat uithalen!

Lientje Steen hing altijd aan meester's éne, en Alle Rood aan z'n andere arm. En pas, met Sinterklaasfeest, lieten ze hem hun cadeaux zien en ze vertelden in geuren en kleuren over de chocolademelk en de banketletters.

En naar hèn keek meester nooit om. Nu ja, hij was wel met hen gaan voetballen, maar dat deed-ie ook alleen

maar, omdat 't anders net lijkt alsof hij die anderen vóór-
trekt. Geloof maar, dat-ie bij die rijke lui vaak op visite
gaat! En bij hen kwam hij maar één keer per jaar. Hij wil
natuurlijk liever op zo'n grote zachte stoel zitten, waar
je helemaal in wegzakt, dan bij hen thuis op zo'n kale
houten stoel met een rechte leuning!

De jongens hadden niet eens in de gaten, dat zij zichzelf
voor de gek hielden. Want zo was hun meester hélemaal
niet. En eigenlijk wisten ze dit best. Maar ze waren nu
eenmaal boos vandaag en . . . de heilige boontjes zouden
dat de volgende week wel merken!

III. „VERRADER I”

Moeder had het best in de gaten, dat er iets aan de hand was.

„Is er iets gebeurd op Zondagsschool, Ab?”

„O nee, Moeder — u weet, we hebben nu die nieuwe meester. . . .”

„Kan die mooi vertellen? Wat kijk je boos, Ab!”

„Ja Moeder, ik ben boos. . . . Die poeslieve rijkelui's kinderen met hun schijnheilige gezichten. . . . En dat kind uit die villa op de hoek van de Singel, u weet wel, Rietje Kramer —”

„Kramer?” vroeg Moeder, en ze keek weer net zo eng als verleden week, toen Ab over dat meisje vertelde. Moeder stond op van haar stoel en ze merkte niet eens, dat ze met haar arm de schemerlamp van de schoorsteenmantel gooid. Ze kwam met haar gezicht héél dicht bij Ab's gezicht en. . . . o, hij werd er gewoon bang van — was dát Moeder? Het leek wel die heks uit Dik's sprookjesboek, over wie hij pas nog gedroomd had. Moeder's ogen rolden almaal heen en weer en het was net alsof zij iets wou zeggen, maar niet meer praten kon.

Ab moest denken aan wat de groenteboer gezegd had: „Sommige mensen worden gek van verdriet in deze tijd. Dan worden ze gevaarlijk, dan weten ze niet meer wat ze doen. . . .” Waarom stotterde Moeder zo? Haar hele lijf trilde. De aderen in haar magere handen zwollen helemaal op.

Ab ging een stap achteruit. Wou Moeder hem slaan?

„Pas op, Moeder”, zei Ab, en z'n stem beefde. „U trapt bijna in die scherven. . . .”

„Scherven?”

Nu zag Moeder pas, dat de lamp gevallen was.

Moeder lachte, maar het was een akelige lach.

„Rietje Kramer! Haha! Jongen, weet je wel, dat háár Vader jouw Vader verraden heeft?”

Ab's ogen werden groot. Zijn mond zakte open. Hij werd spierwit. Z'n benen trilden. Hij wou wat zeggen, maar z'n keel leek wel dichtgeschroefd.

Moeder was met een smak weer in haar stoel teruggevallen.

Ze hield haar hand voor haar ogen.

Met haar andere hand kneep ze heel hard in de leuning.

Ab bleef lange tijd naar haar staan staren.

Maar hij zag Moeder niet.

Hij zag Vader en hij zag Rietje Kramer....

Haar Vader — had die zijn Vader.... verraden?

Ab wist wel, wat verraden was.

Judas had de Heere Jezus verraden.

Verraden is het ergste wat er is.

Als meneer Kramer Vader niet verraden had, hadden de moffen Vader niet gevangen genomen. Dan was Vader niet doodgemaakt.

Dan zou Vader nog hier zijn.

Dan zouden ze nog in de Dwarsstraat wonen, waar het altijd zo gezellig was.

Dan zou Moeder niet....

Moeder! Wat zat ze daar griezelig stil —

Waarom zei Moeder niets meer?

Zou ze werkelijk —, wat de groenteboer gezegd had? Rietje's Vader. — Het bonsde in z'n hoofd.

Opeens keerde hij zich om. Hij smeede de deur met een smak dicht. Hij vloog de steeg door. Z'n klompen klepperden over de keien. Hij voelde niet hoe koud het was, zo zonder muts en zonder das.

Hij holde al maar dóór. Hij wist zelf niet waarheen.

En het bonsde almaar in z'n hoofd: Verrader, verrader, verrader!

„Hé, Ab, waarom heb je zo'n haast?”

Dat was Piet Kroon, maar Ab hoorde hem niet eens.

Hij had haast geen adem meer. Z'n tong hing uit z'n mond, net als bij de hond van de lorrebaas.

„Aul!” Een vreselijke steek in z'n zij.... en nog één —

„Aul!” Hijgend en blazend stond hij stil. Met z'n vuist drukte hij in z'n zij. Het zweet liep over z'n voorhoofd.

Waar was hij? Hij was de stad al uit — dáár was de grote autoweg, naast hem de brede sloot, die dóórliep tot de groenteveiling. Puffend ging hij in 't gras zitten. Hu — er ging een rilling door hem heen. Wat een koude wind hier. . . . En toch gloeide hij zo. . . . „Verrader, verrader!” Ab trok z'n knieën op en leunde er op met z'n ellebogen, het hoofd in z'n handen. Zo zat hij een hele tijd. En toen opeens — met een ruk stond hij op en hij trok een tak van een boom, zwaaide er mee door de lucht, balde z'n vuisten en schreeuwde: „En ik zál je, lelijke verrader!” Z'n ogen flikkerden en z'n haren wapperden, en hoog in de lucht krijsten een paar meeuwen. „Zo, zo, sta jij hier in je eentje oorlogje te spelen?” Ab keek verschrikt om. Wie was dat? Het was de groenteboer, met een schuit vol rode kolen. Hij lachte en spuugde op de grond. Met z'n bruine hand met de lange zwarte nagels sloeg hij Ab hard op z'n schouder. „Jong, ik geef je groot gelijk, hoor! Een mens moet zo nu en dan eens flink schelden — maar doe dat in je eentje, buiten de stad. . . .”

„Hoor eens, De Bruin”, vroeg Ab zachtjes, „u hebt pas verteld van. . . . van gek worden.”

„O ja, — schei maar uit! Daar kan ik over mee praten. 'k Heb er twee in de familie. Of eigenlijk vier! Ha, ha!” De groenteboer lachte heel hard — het schalde over het land en de koeien schrokken er van.

„Zeg, de Bruin”, begon Ab weer, „hoe zit dat eigenlijk? Hoe ben je dan — als je gek bent?”

„O, dan gooi je allerlei dingen kapot, en dan rol je met je ogen, en opeens ga je weer een hele tijd doodstil in een stoel zitten. — Zo deed m'n broer het; z'n vrouw en z'n kinderen zijn dood gegaan bij een bombardement.”

Ab schrok. Alleen dingen stuk slaan? Hij dacht aan de schemerlamp. En dan lange tijd stil zitten — dat had Moeder ook gedaan! Zou zij heus. . . ?

Oe die kerel — die schurk — die verrader — die. . . .

„De Bruin!” Ab moest hard roepen, want de groenteboer was al weer verder gegaan. „Hoor eens!” Hij holde hem langs 't water achterna en zwaaide nog steeds met z'n tak. „Zeg, hoe — hoe kun je iemand. . . . gèk máken?”

„Maken?” Weer lachte de groenteboer heel hard. „Iemand gek maken? Ja, jô, dat kan op verschillende

manieren. Ik heb een klant gehad en die is gek geworden — alleen omdat z'n neef hem liet schrikken. 't Was als een grap bedoeld, maar iemand laten schrikken is altijd gevaarlijk — je kan er dood aan gaan...."

Ab zei niets meer.

Met z'n handen op z'n rug en z'n hoofd naar beneden liep hij langzaam naar huis. En toen hij in de gang z'n klompen met veel lawaai uitschopte, zei hij: „Ja, dat doe ik! Ik zal 'm, die lelijke verrader!”

IV. EEN ANGSTIGE NACHT

„Dag, mevrouw! Is meneer ook thuis?”

„Ja, m'n man is juist in de schuur bezig; kom d'r maar in.”

Een beetje verlegen volgde Ab Verburg de dikke vrouw van de groenteboer naar het kamertje achter de winkel.

„Wacht hier maar even, m'n man komt zo.”

Ab keek eens rond — het was hier veel gezelliger dan thuis. Op de vensterbank zat een grote zwarte poes.

Zenuwachtig draaide hij z'n muts heen en weer in z'n handen. Hoe wou hij het ook weer vragen? „Hoe heeft die neef . . .” O, daar kwam De Bruin all

„Zo, jong, kom jij me eens opzoeken? Dat vind ik aardig van je! Vrouw, waarom heb je hem nog geen dikke schijf ontbijtkoek gegeven? Kijk dat jong eens een magere benen hebben! Doe er maar 'n flinke laag boter op!”

Ab dankte met een hoogrode kleur. Anders had hij er langzaam van genoten, hapje voor hapje. Maar nu dacht hij niet aan de koek. Hij durfde het haast niet meer vragen. Maar hij moest het toch doen, want nu dacht De Bruin natuurlijk: waarvoor zou die Ab hier gekomen zijn?

„Eh . . . De Bruin, ik wou . . . ik wou u iets vragen —”

„Ga je gang, m'n jongen, je mag vragen wat je maar vragen wilt!”

„Die neef van die klant — weet u wel, die 'm deed schrikken voor de grap . . .”

„Wat heb je hem nu weer voor verhalen verteld?” kwam boos mevrouw De Bruin.

„O stil maar, laat dat maar aan mij over”, zei de groenteboer nijdig, „zo Ab, ben je dat nog niet vergeten? Ja, dat was me een geschiedenis, jongen! Die klant van me had

een auto — zo' grote verhuiswagen, weet je wel? Nou, en nu had die neef van 'm van Sinterklaas een grote pop gekregen — een soort vogelverschrikker, met een cadeautje in z'n buik. Nou, en met dat cadeautje was die neef blij, maar wat moest-ie met die pop beginnen? Hij dacht: Laat ik daar een grap mee uithalen! En toen heeft ie die pop in de auto van z'n neef gezet, achter 't stuur. En toen die 's morgens de garage inkwam, en in de schemer die pop zag, dacht hij, dat het 'n man was en toen is-ie van schrik in mekaar gestort. . . . Ach, 't was altijd een eigenaardige kerel — en hij was al tamelijk oud — is hij niet tegen de tachtig nu, vrouw?"

„Dat ken wel weze", zei mevrouw, „maar ik zou maar oppassen met zulke verhalen. Ab zou 't wel eens leuk kunnen vinden om ook zo'n grap uit te halen!"

„O, neel" zei de groenteboer, „ik waarschuw hem er juist tegen. Ab, je weet toch, dat die man toen van de schrik krankzinnig is geworden? Ab zal 't wel laten voortaan om iemand aan 't schrikken te maken, nietwaar Ab?"

„Ja", zei Ab zacht en hij stond gauw op.

„Ga je er weer vandoor?"

„Ja, ik moet nog huiswerk maken."

Toen Ab alleen door de al donkere straat liep, mompelde hij: „Nu weet ik, wat ik weten wilde! Een pop — tja, een pop. . . ."

Twee dagen later — 't was al aardig donker buiten — liep Ab in z'n eentje over de Singel. Onder z'n arm had hij een grote schoenendoos. Zo nu en dan keek hij om, alsof hij bang was dat iemand hem achterna liep. Toen hij bij een hoek kwam, waar een grote villa stond, stond hij stil. Hoog boven hem flikkerden een heleboel sterren, ergens in de verte floot een locomotief. Hij rilde. Langzaam liep hij heen en weer. . . .

„Zou ik. . . ? Als iemand me ziet. . . !"

Stijf klemde hij de doos tegen zich aan.

„Maar hij heeft m'n Vader verraden!"

Toen liep hij vlug maar zachtjes op 't hekje af. — Het was overal stil. Kwam daar iemand aan? In de voorkamer brandde licht. Hij zag er nog net één streep van

tussen de donkere gordijnen. Zouden ze hem door die smalle opening kunnen zien? Nee — dat kon haast niet. Hij moest nu maar opschieten. . . . Stel je voor, dat er straks iemand uit de voordeur kwam. . . . Zoals toen, toen hij hier een briefje in de bus gooide. . . . Wat was dat? — Kwam daar iemand aan op de Singel? Ab liet het hekje weer los en liep door. Een meneer en een juffrouw waren het — ze gingen een zijstraat in.

Weer liep Ab op 't hekje af. Voorzichtig! Zou het knarsen? Hij kon misschien beter er overheen springen. . . . 't Was maar laag. Ab bukte zich om z'n klompen uit te doen. Wat was dat? Wéér voetstappen! Met één klomp aan z'n voet en één in z'n hand hinkte hij naar de overkant. O, een agent nog al liefst! — Hij voelde zijn hart kloppen. Het klopte door z'n hele lijf heen, in z'n hoofd, in z'n benen — overall! Pas op! — bijna gleed het deksel van de doos. Waar was die agent nu gebleven? Stond hij bij die lantaarnpaal?

Zou hij. . . zou hij maar liever niet naar huis gaan? Maar die verrader dan? Die moordenaar? Nee, hij mòest. . . . vooruit, niet bang zijn! En weer ging hij voor 't hekje staan. Zou hij springen? Ja, 't zou wel gaan. . . . Hij liep een paar passen achteruit, nam een aanloopje. . . . hup! Hij was er over! Hij beet op z'n lippen van de pijn aan z'n voeten: de scherpe grintsteentjes op 't paadje achter 't hekje staken door z'n kousen heen. Maar hij dacht nu niet aan pijn. Voorzichtig sloop hij verder, nog steeds met z'n klompen in z'n handen. Nu moest hij links om — achter die struik — en dan zo naar de garage. Dáár, die groene deur, dáár achter stond de auto van meneer Kramer. En daarin zou hij straks. . . . ja, die verrader zou schrikken morgenochtend! — Wat was dat? Kwam er weer iemand aan op straat? Maar hier kon niemand hem zien, achter die struik — als hij maar goed bukte. Helemaal in elkaar gedoken, bleef Ab een tijdje zitten wachten. . . . De voetstappen gingen steeds verder weg; het werd weer stil overall, griezelig-stil.

Ab hoorde alleen nog maar z'n eigen hart bonzen. Langzaam kroop hij door het voortuintje van de villa naar de garage toe, tussen de struiken en achter de seringenbomen langs — en hij merkte niet, hoe z'n knieën pikzwart werden en hoe steentjes en takjes rode kuiltjes in

z'n benen drukten. 't Ging goed! Niemand had hem nog gezien, en de deur was al vlakbij....

Maar opeens bleef hij stil staan. „Als je iemand laat schrikken, kan hij krankzinnig worden of soms zelfs dood gaan.”

Wie zei dat? Angstig keek Ab om zich heen. Wie zou dat gezegd hebben? Die stem — zo vlak bij hem? Ach nee, het was niet iemand anders die dit zei: de stem zat in Ab z'n eigen hart; de groenteboer had het gezegd en dat zat nóg in z'n oren. Ab kende die stem wel —. Vroeger had hij die ook wel eens gehoord — toen was 't ook zo donker, en toen voelde hij zich ook zo angstig, en toen deed hij ook iets, wat niet mócht.... Wat niet mócht? Maar meneer Kramer had Vader verraden! Meneer Kramer was een moordenaar! Dan moest hij toch gestraft worden! Verraden is toch het ergste wat er is! Judas heeft de Heere Jezus verraden.... „Maar de Heere Jezus was verdrietig over Judas, en Hij werd niet boos —”

Bah, daar was die akelige stem weer! Hij moest opschieten nu — straks kwam er iemand het huis uit — en als ze hem zàgen....! Zò hart had z'n hart nog nooit geklopt — het suisde al maar in z'n oren: „nu word-ie gek — hij schrikt zich dóód....” — het zweet brak hem uit aan alle kanten, z'n vingers trilden, — niet nadenken nu! Niet luisteren naar die stem! Doorlopen, Ssst! Voorzichtig! — Au, wat een dikke steen — bloedde z'n knie? — Hij kon 't niet goed zien, maar 't voelde zo nat — of was hij over een slak gekropen? — Hu, hij rilde — de griezels liepen over z'n rug — dáár was de deur al — wat werd het donker! Zou er 'n wolk voor de maan gekomen zijn? — Waar zat die knop nu toch? Elke deur heeft toch een knop.... Ah — daar was het sleutelgat. — Als hij daar nu z'n pink in stak, en dan tròk, tròk.... Voorzichtig! Als die deur nu eens knarste! Hè, wat zat dat ding stijf dicht! Au, wat deed z'n pink pijn! Hij moest eigenlijk z'n zakmes — hè, wat lastig met die klompen en die doos — wat was het donker hier... Misschien kon hij 't beter met 'n takje — wat 'n akelig klein sleutelgat! Zou er helemaal geen knop zitten aan die deur? Weer rukte hij, tròk, tròk, tot er allemaal rode strepen in z'n pink kwamen — het wilde niet! Zou soms.... och heden, dat hij dáár niet aan gedacht had —! De deur zat natuurlijk op slot!

Ja, natuurlijk — anders kon immers zo maar iedereen in de garage komen om de auto er uit te halen! O, wat dom om daar niet aan te denken! Maar.... maar.... hoe moest hij nu bij die auto komen? Of zou hij die pop.... ergens in de tuin — o, maar dan zou meneer Kramer niet schrikken — dan kon hij wel zien, dat het maar een pop was — een pop zonder benen, alleen maar een hoofd, een jas en een houten lat op een plank! Of.... als hij 'm nu eens achter zo'n struik zette.... met z'n hoofd éven om 'n hoekje? — dan was 't net, alsof daar iemand zat te gluren — die donkere ogen, die snor — o, meneer Kramer zou er vast wel van schrikken! — Hè? Opeens ging er een schok door Ab heen — hij werd spierwit: de deur van de villa ging open! Hij wou hard, hârd weglopen, maar 't leek wel alsof z'n voeten aan de grond zaten vastgelijmd. — Met grote ogen, wijd-open van ontzetting, staaarde hij naar die lichte plek bij de deur.... Hij hoorde stemmen.... „Kom je nog eens gauw terug? Doe vooral de groeten thuis!” Er kwam een mevrouw op het stoepje voor de deur — ze keek met haar gezicht nog naar de kant van de gang. — Maar straks — straks zou ze hier heen kijken — en als ze dan.... als ze dan hêm zag! — Opeens raakten Ab z'n voeten los, hij holde naar de struik, die 't dichtst bij was, hij bukte zo diep, zo diep als hij maar kon, met z'n kin op z'n knieën, zodat ook z'n gezicht vol zwarte aarde en rood bloed kwam.... maar dat merkte hij niet. Tussen de takjes gluurde hij naar de deur.... O, zaten die takjes maar vol bladeren zoals 's zomers!

Kijk, nu stapte de mevrouw van het stoepje af — en nu kwam er een mijnheer in de deuropening staan — Rietje's Vader! De verrader! En nu ineens kreeg hij zo'n zin om óp te springen en naar die meneer toe te rennen en te schreeuwen: „Lelijke verrader!” en de pop met z'n mombakkes hem voor de neus te houden. Hij moest aan Vader denken — „hop, paardje, hop!” zong Vader Zaterdagavond, om de beurt mochten ze op z'n knieën — nu kon hij Vader nooit meer zien, nooit meer.... En kleine Wim ligt altijd maar te gillen thuis, en Moeder zit stil en bleek in een hoek.... Hij zag Moeder weer opspringen, toen hij 't over Rietje had — rinkeldekink, de lamp viel stuk — en Moeder lachte, zo eng, zo hard.

Wie is daar de schuld van? — De moffen belden, en Moeder deed open en gaf een gil; ze wist niet, dat het moffen waren die gebeld hadden; ze hadden Moeder gewoon opzij geduwd en waren de kamer ingegaan; daar zat Vader aardappelen te schillen, — Vader werd wit en liet het mesje vallen — het stak rechtop in het zeil op de vloer — Vader en Moeder namen afscheid, de armen om elkaar heen — Vader zei: „Ik ga, maar God blijft” en Moeder stond aan de voordeur en riep: „God zegene je!” Zó was het gegaan. Hij zag het allemaal weer vóór zich. En dáár, voor die deur, daar stond de man, die daar de schuld van was! Die man had aan de moffen gezegd, dat ze Vader moesten gevangen nemen!

Ab sprong op. Het leek wel alsof er vuur brandde in z'n ogen. Hij vloog door de struiken heen. „Lelijke verrader! Moordenaar!”

De mevrouw en meneer bij de deur schrokken. Rietje's Vader werd spierwit.

„Ik zàl jou, lelijke verrader! Jij hebt mijn Vader vermoord!” Het schalde door de donkere nacht.

Ab zwaaide met zijn vuist naar het bleke gezicht van mijnheer Kramer, waarin twee grote ogen verbaasd en verschrikt de tuin in staarden.

En toen opeens... toen Ab, die ogen zag — toen werd hij bang; en zonder nog te denken aan de doos en z'n klompen, hólde hij weg, 't tuintje door, 't hekje over, de Singel op, wèg, hard wèg...

Toen Ab hijgend thuis kwam, zonder klompen, met gaten in z'n kousen, vol modder, met bebloede knieën, en strepen bloed op z'n gezicht, toen zag hij nóg die ogen, gróót, verbaasd, verschrikt, angstig. — En ver weg, in het tuintje voor Rietje's huis, stonden twee klompen voor de deur van de garage, en achter een struik lag een doos met 'n pop er in: twee grote kraal-ogen staarden in een rood-met-zwart masker in de donkere nacht; het deksel lag er naast — tegen de platgetrapte struik aan....

V. DE „SCHOOIERTJES“ IN DE AANVAL

De jongens hadden wel in de gaten, dat er met Ab iets aan de hand was. Hij deed zó vreemd, hij zag zo bleek en hij zei haast niets. Dat was niets voor Ab, die altijd hun aanvoerder en aanvuurder was. Maar dat zou wel weer overgaan. Hij voelde zich misschien een beetje ziek. En opgewonden betrokken ze ook hem in hun gesprek: „Jò, Ab, moet je eens horen! De heilige boontjes van de Singel en de laan, diè mogen komen! Maar wij? Wij zijn veel te min voor 'm, jò... zo'n groot huis heeft ie, met schilderijen en dikke lopers in de gangen — laten z'n lievelingetjes maar naar 'm toe gaan — die krijgen bonbons en cigarettens voor 'm mee van hun moeders — die krijgen taartjes van z'n vrouw...”

„Rietje Kramer en al die dames met d'r mooie Zondagse jurken in z'n mooie stoelen”, zei Lies Mulder minachtend. Lies woonde ook in de steeg en deed altijd mee met de jongens. Zij was zelf ook net een jongen.

Ab zei niets. Hij keek stil in de verte. Hij zag nog steeds die grote ogen van meneer Kramer vóór zich... Zou hij erg geschrokken zijn? Zou hij nu — gèk zijn? Maar al was dat zo, wat hinderde dat? Had hij Vader niet verraden? Kom, hij moest nu niet meer aan die ogen denken...

„Weet je wat, jongens”, zei Ab opeens, „we laten meester rustig in z'n mooie huis zitten met z'n lievelingetjes, en wij gaan niet!”

Het was even stil. Ja, dit was wel een mooi plan... misschien. Was 't eigenlijk niet een beetje té...? Ze zouden spelletjes doen, had meester gezegd, — er was natuurlijk limonade, er waren gebakjes... En mevrouw was altijd zo aardig. — Zouden meester en mevrouw niet

op hun neus kijken, als zij geen van allen kwamen? Zou meester . . . ja, zou hij er niet verdrietig om zijn? Zou z'n verjaardag er niet door bedorven worden?

„Nou”, zei Ab, „wat vinden jullie? Moeten wij ons op onze kop laten zitten door die rijkelui's kinderen? Hebben jullie niet gehoord, dat dat meisje van Rood ons verleden week „schooiers” noemde? Wacht eens, jongens — ja, nu heb ik een plan! Ja, dat doen wel!”

„Wat? Vooruit, zeg eens wat!” vroegen de anderen nieuwsgierig. Ab deed nu gelukkig niet zo vreemd meer! „Jullie weten nog wel van de Geuzen, hé? De Geuzen, die tegen de Spanjaarden vochten? Eigenlijk was dat een scheldnaam: Geuzen! Maar ze maakten er een ere naam van! Nou, en nu hebben ze ons „Schooiers” genoemd. Dat is een scheldnaam! Maar wij maken er een ere naam van! Wij noemen onszelf voortaan „De Schooiers”. Wij hebben immers pas een club opgericht, toen we oorlog gingen voeren tegen de nieuwe meester? Die club heet „De Schooiers”. En ik was jullie generaal. Ik ben de Opperschooiër!”

„Die is goed!” riep Piet, en ze lachten allemaal. Ja, die Ab — die kon toch zulke leuke dingen verzinnen!

En Ab zelf was de ogen van meneer Kramer helemaal vergeten. Hij vond het fijn om boos te zijn, om de heilige boontjes uit te schelden, om ze de oorlog te verklaren! Want als hij zo boos en druk deed, dan vergat hij die akelige, die angstige nacht. . . .

„Schooiers, luistert! We hebben eerst de nieuwe meester de oorlog verklaard. En nu doen we het tegen de deftige lievelingetjes van meester! Als hij jarig is, gaan we niet naar hem toe, maar we verstoppen ons ergens in de buurt, en als de lievelingetjes dan z'n huis uit komen, vallen we ze aan vanuit onze schuilplaats!”

„Hoera! Leve de Opperschooiër!” riepen de andere „Schooiers”, en Lies Mulder lachte: „En dan gooien we met modder op hun mooie jasjes! Ik lach me slap!”

De volgende dag stonden alle „Schooiertjes” achter een grote verhuiswagen, die ergens in de buurt van het huis van meester stond. „Wat blijven ze lang binnen! Ze drinken al maar limonade!” „Je kunt ze hier helemaal horen zingen. . . .!” „Ja, zeg, jongens, horen jullie dat?”

„Alle mensen, wat hebben ze een pret! Het kan meester niets schelen, dat wij er niet zijn. — Je hoort hem er bovenuit lachen. . . .” „Hij heeft natuurlijk weer 'n heleboel bonbons en sigaren van ze gekregen, net als verleden jaar, weten jullie wel?” „Ja, en daar is hij nu zo blij om!” „Ze zullen straks nog méér pret hebben!” „Wie 't laatst lacht, lacht het bestel!”

Ja, ze vonden het eigenlijk wel jammer, dat zij geen limonade kregen, niet meededen met de spelletjes. . . . Maar ze wilden flink zijn. . . . Het was wel mooi ook, om nu eens net te doen alsof ze er niets om gaven — om lekkers en pret. 't Was nu oorlog, en soldaten hebben in de oorlog ook geen tijd en geen zin om lekkere dingen te eten!

„Jongens, daar komen ze!” fluisterde Piet om de hoek van de auto. Piet was als „verkenner” door Ab bij meesters huis neergezet. En daar kwam Arie, de „schildwacht”, ook al aan: „Gevaar! Gevaar! De vijand nadert!” „Wachten, totdat ik het teken geef!” fluisterde Ab plechtig. Nu begon het spannend te worden! Achter elkaar stonden ze naast de lange auto, de voorste gluurde al om de hoek. En die voorste. . . dat was natuurlijk Ab. „Sst!” „Opgepast!” De waarschuwingen van Klaas en Kees, die „korporaal” waren, werden van de één naar de ander doorgegeven. Ja, het was net echt!

En de „lievelingetjes?” Die hadden niets in de gaten, die bedankten meester blij voor de gezellige middag, met kleuren van opwinding en stralende ogen van pret. En elk hadden ze een mooie tekst in hun hand. Een grote, om thuis op te hangen.

„Schooiers, luister! Als ik het teken geef, vliegen we achter elkaar op ze af. Denk erom, dat wij de meisjes alleen maar 'n beetje laten schrikken en achterna lopen. . . . alleen met de jongens gaan we vechten. — Ik wacht nog, tot meester naar binnen gaat. Wat blijft hij nog lang staan praten. . . . Hoor je 'm lachen? Hij vindt 't niet eens erg, dat wij niet geweest zijn! Ja — opgepast! Eén, twee. . . . drie!”

Met luid krijgsgeschreeuw stormden ze te voorschijn. . . . De kinderen voor meester's huis hadden eerst niets in de gaten, dachten dat het een grap was, dat het vreemde jongens waren. . . . Maar toen ze hoorden wat er geroe-

pen werd door Lies Mulder: „Hier komen de Schooiers, en wij zullen jullie afleren om lief te doen tegen de meester!” — toen gingen ze gillen van angst en schrik en ze vlogen weg, door de „Schooiers” achtervolgd. Die hadden ze al gauw ingehaald. Krak! daar werd al een tekst doormidden gescheurd! Krak! daar ging er nog één.... En nog één....

„Heilige boontjes!” „Meester’s lievelingetjes!” „Hier heb je nog meer limonadel!” En toen? Ja, wat er toen gebeurde, dat wisten de jongens later zelf eigenlijk niet meer precies.

Sommigen zagen de meester en vlogen weg, achter de verhuishwagen langs een zijstraat in. Maar Ab had meester nog niet in de gaten, en Piet ook niet.

Ze liepen joelend een paar meisjes achterna en ze lachten als die angstig en hijgend achterom keken. Rietje Kramer was er ook bij.

En toen?

Ab was al vlak bij haar — kon bijna haar vlechten beetpakken....

O nee, hij was niet van plan haar pijn te doen of met haar te gaan vechten!

Stel je voor: een jongen vechten met een meisje, — dat is geméén, dat is laf.

Hij wou alleen maar plagen.... en hij lachte om haar angst.

Maar Rietje was écht bang. Rietje zag z’n grote jongensknuisten en z’n flikkerende ogen. En omdat hij al zo vlak bij was, draaide ze zich ineens om en ze vloog de stoep af, de rijweg op....

En toen?

Ze had de auto niet gezien, die uit een zijstraat kwam, achter de verhuishwagen.

En de chauffeur in die auto had zo gauw niet in de gaten, dat ze opeens de stoep af holde.... Toen hij ’t zag, remde hij....

Een vreselijk geluid — het sneed Ab door z’n ziel, het deed pijn in z’n oren. — Met grote ogen vol ontzetting staarde hij naar de auto. Zou Rietje.... er onder....?

Voordat hij bij de auto was, stonden er opeens al een heleboel mensen om heen — er kwam al een agent aan.... Zou.... zou er een ongeluk gebeurd zijn? Zou

HEINER KRAY.

Rietje...? Maar dan was dat — dan was dat hún schuld! En zonder langer na te denken, holde Ab weg, wèg van die auto met al die mensen er om heen....

„Hé, Ab! Ab!“ Daar waren de andere jongens. Hijgend met een vuurrood hoofd, stond Ab stil. Hij snakte naar adem. Ze zagen de angst wel in z'n ogen. „Is er iets? Is er wat gebeurd?“

„Rietje Kramer....“ hijgde Ab, „ol Rietje Kramer....“

„Wat? Wat is er toch gebeurd?“

„Onder een auto — een ongeluk....“

't Was plots doodstil. Verschrikt keken de jongens elkaar aan. Een ongeluk?

„Mijn schuld“, zei Ab en hij begon zomaar te huilen — midden tussen z'n vrienden, als een kleine jongen, z'n lijf ging op en neer van 't snikken, „...mijn schuld!“

De „Schooiertjes“ vonden het niet kinderachtig, dat hij huilde. Ze lachten hem niet uit. Ze konden ook wel huilen. Wat was die fijne middag akelig afgelopen!

„Ab, 't is niet jouw schuld alleen“, zei Lies Mulder op eens. Even was het stil.

„Nee — nee“, zeiden alle anderen toen, „nee, Ab, 't is de schuld van ons allemaal!“

„Zullen we eens gaan kijken, hoe 't ongeluk afgelopen is?“ vroeg Arle zacht.

„Gaan jullie maar. Ik durf niet. Ik wacht hièr wel“, zei Ab.

De jongens gingen.

Ab ging op een stenen trap zitten voor een kapperszaak. Hij kon niet goed meer nadenken. Alles dwarrelde door elkaar in z'n hoofd. Hij zag de ogen van meneer Kramer — heel groot — hij zag Rietje op straat liggen, hul vol bloed, spierwit — de ogen van meneer Kramer werden nóg groter — ze kwamen hoe langer hoe dichterbij.

Z'n hoofd gloeide. Hij drukte z'n warme wangen tegen de koude stenen van het trapje.

Wat bleven de jongens lang weg!

Als Rietje Kramer eens.... eens dood was?

„Maar haar Vader heeft mijn Vader doodgemaakt!“ suisde het in z'n hoofd.

Hij stond op. Hij kon niet langer zo stil blijven zitten.

Hij ging heen en weer lopen — almaar heen en weer....

En nog steeds bleef 't suizen en kloppen in z'n hoofd. „Ab! Ab!“ Daar waren de jongens! Keken ze blij? Zou er niets gebeurd zijn? O, als dat eens wáár was! Nee, ze keken niet blij! Ze keken heel ernstig....

„Ab, de meester, jô, de meester....!“

„Wat is er met de meester?“

„Er was nog een hele drukte daar, er was juist een ziekenauto gekomen, Rietje Kramer stond er bij te kijken“.

„Dus.... ze is niet.... niet....“

„Nee, zij niet, maar de meester. Die zag jullie lopen toen jullie Rietje en Alie achterna liepen en toen ging hij jullie achterna, en toen zag hij Rietje de rijweg op gaan, hij zag de auto, hij zag Rietje er vlák voor — toen vloog hij de stoep af, hij greep Rietje bij haar armen en trok ze weg, maar toen.... toen reed de auto tegen hèm aan, hij viel.... en nu is hij naar 't ziekenhuis gebracht“.

Haastig en zenuwachtig vertelden ze 't hem en Ab hoorde ze stil aan, een rimpel in z'n voorhoofd, z'n mond saâmgeknepen zodat deze één rechte streep werd.

„Ja, zo vertelde een meneer het aan ons“, zei Arie zacht. Het bleef lange tijd stil.

Toen liepen ze langzaam samen naar huis.

Niemand durfde wat te zeggen.

Toen ze bij de steeg kwamen, vroeg Ab: „Was de meester erg gewond?“

„Z'n benen“, zei Kees zacht.

En zonder nog wat te zeggen, gingen ze elk hun eigen huis in.

Wat een vreselijk einde van een eerst zo prettige dag! Meester een ongeluk — hùn schuld. —

Dat was het verjaardagscadeautje dat zij aan meester gegeven hadden.

Een ongeluk op je verjaardag! Vanavond kwam er allemaal visite bij meester thuis, met cadeautjes en met blijde gezichten. Maar meester lag in 't ziekenhuis en kreunde van pijn.... En thuis in de kast stonden gebakjes.... En 't was hun schuld, hun schuld....

„Ach jô, wel nee!“ zei Ab 's nachts in bed tegen zichzelf, „kon ik er wat aan doen, dat die stomme Rietje van de stoep af ging? Het is háár schuld! Waarom deed ze zo onvoorzichtig?“

Maar tóch, maar tóch....

VI. WIE LUISTERT AAN DE WAND....

Zondags ging er niet één van de „Schooiertjes” naar Zondagsschool.

Meester zou er toch nog wel niet zijn. Die lag in 't ziekenhuis.

Misschien was de nieuwe meester er nu weer.

Maar ze durfden niet naar hem toe. Alles was ineens nu zo akelig. Zaterdagmiddags speelden ze altijd zo fijn, maar deze week was er niets van gekomen. Ze hadden maar wat geslenterd samen, door de stad en de polder....

Zondagmiddag zat Ab op z'n bed. Hij verveelde zich. 't Was koud boven, maar hij wilde ook niet beneden bij Moeder zitten. Hij hoorde Wim hullen. Die hulde zo wat altijd. „Een zwak ventje”, had de dokter gezegd. Moeder was beneden bezig met 't afwassen van de vaat; hij hoorde de borden rinkelen. Hij wilde wel gaan helpen afdrogen, maar durfde niet goed. Het stond zo.... zo kinderachtig, zo ráár, om zo maar je Moeder te gaan helpen. Moeder zou zeggen: „Hoe heb ik het nou? Dát ben ik niet van je gewend!” Nee, hij bleef boven.... Wachten.... wachten totdat het bedtijd was.... Maar een middag duurt zo lang. —

Wat was dat? Er werd gebeld.... Zou er visite komen? Vroeger, toen ze nog in de Dwarsstraat woonden, kwam er vaak visite 's Zondags.

Tegenwoordig haast nooit meer.

Ingespannen luisterde hij, om te horen wie er was. Hè? Er ging een schok door hem heen.

Met één sprong was hij van z'n bed af. Hoorde hij het goed? Ja, het was mevrouw van de meester! Zou ze weten, dat.... door zijn schuld....? Dat moest well En

nu kwam ze om. . . . o, en Moeder wist nog nergens van!
Wat zou Moeder schrikken!

„Sommige mensen blijven dood, as ze erg schrikken“.

Dat had de groenteboer gezegd.

Als moeder nu eens. . . . En zou die mevrouw erg boos-
zijn? Ja, dat moest wel, want had hij niet haar man een
ongeluk laten krijgen?

Zachtjes sloop Ab de trap af, op z'n kousen, en met bon-
zend hart.

Hij moest horen, wat die mevrouw kwam vertellen!

Hoor, ze ging zitten in de achterkamer. — Als hij zich nu
eens bij de kapstok verstopte? Dan kon hij alles horen,
en als de kamerdeur openging, kon hij gauw de keuken
in hollen. . . .

Ze sprak vriendelijk — gelukkig, ze was dus niet zo erg
boos.

Waar had ze 't nu over?

„Ja, mevrouw Verburg, ik kom even met een boodschap
van m'n man. Zo u weet, ligt die in 't ziekenhuis. Hij zou
graag willen, dat al z'n leerlingen hem daar eens kwa-
men opzoeken. Hij zei: Dan houd ik Zondagsschool in
mijn kamer! Ja, mevrouw, m'n man is dol op z'n jongens,
ziet ul! Nu kwam ik dus vragen of Ab ook kwam en
of hij al z'n vriendjes hier in de steeg even wil waar-
schuwen. Dan hoef ik ze niet allemaal langs, ziet u. U
vraagt, hoe 't met meneer gaat? Tja, wat zal ik zeg-
gen. . . . Z'n been is erg gewond. . . . Hij zal misschien
nooit meer kunnen lopen, nóóit meer. . . .“

't Bleef doodstil binnen. Ab trilde: z'n beide benen er af
— nooit meer lopen — vreselijk!

„Jouw schuld! Jouw schuld!“ Daar was die akelige stem
daar van binnen weer!

„Hij leeft in elk geval nog“, zei Moeder binnen zachtjes.

„Mijn man is dood. . . . Maar niet meer lopen — o, wat
zal meneer dat ook erg vinden! Hij was altijd zo levens-
lustig!“

„Ik kan het me nog steeds niet voorstellen, mevrouw. O,
het is zo erg — zo héél erg. . . .“

Huilde mevrouw?

Ab kreeg een brok in z'n keel.

„Hoe is het eigenlijk gekomen?“ vroeg Moeder. O, Moe-
der, had dat toch nooit gevraagd!

HEIN
KRAAY

„Weet U dat niet? Rietje Kramer holde van de stoep af — dat is één van z'n leerlingen — en mijn man sprong haar achterna, en kon haar net nog redden. . . . Hij is er zo blij om. . . .”

„Blij?”

„Ja, blij, omdat hij dat meisje heeft kunnen redden. Ze had wel dood kunnen zijn, zei hij. En — het viel niet mee voor hem, om juist dit meisje te redden. . . . U kent haar Vader misschien?”

„Zeker!” zei Moeder. — Wat klonk dat koud en hard!

„Die heeft de Vader van m'n man verraden in de oorlog, zoals hij er zo veel verraden heeft. M'n man vertelde nog, toen Rietje voor 't eerst bij hem op Zondagsschool kwam, dat hij 't eerst zo moeilijk vond om aardig te zijn tegen haar. Maar, zei hij, tenslotte kan dat meisje er niets aan doen, dat zij zo'n slechte Vader heeft. En gisteren in 't ziekenhuis zei hij: Wij zijn eigenlijk allemaal slecht, net als Rietje's Vader. Wij hebben wel niemand verraden, maar wij zijn steeds ongehoorzaam tegen God, en dat is óók heel erg. En als de Heere Jezus die heel erge zonden van óns vergeven wil, dan moeten wij ook die heel erge zonde van Rietje's Vader kunnen vergeven! En hij heeft gevraagd of meneer Kramer eens bij hem wil komen in 't ziekenhuis. Mevrouw Kramer kwam de eerste dag al, om hem te bedanken. Zij was geweldig onder de indruk. Zij zei: U had wel dóód kunnen zijn, en tòch durfde U mijn dochttertje te redden; dat is een wonder! Toen zei m'n man: Weet U, wat nog veel groter wonder is? Dat de Heere Jezus Zich heeft laten doodmaken om ons te redden! En toen hebben ze daar nog een hele tijd over gesproken”.

Het bleef even stil binnen. Toen begon mevrouw weer: „O, wat een akelige verjaardag was dat! Weet u, wat m'n man zo erg vond? Dat de jongens uit de steeg hier niet op z'n verjaardag gekomen zijn! Daar ligt hij nu nog steeds over te piekeren. Hij zei: Ik moest wel lachen en pret maken met die andere kinderen, anders zouden die óók al een akelige dag hebben, en dat mag niet. Maar ik was helemaal niet blij! Ik moest al maar aan die andere jongens denken. . . . Ja, dat heeft hij zich erg aangetrokken. 't Schijnt dat ze een paar weken geleden ook herrie gemaakt hebben op school en gezegd

hebben, dat m'n man die andere kinderen vóórtrok en verwende. Dat vond hij vreselijk! Want hij dacht, dat z'n jongens toch wel wisten, dat dit *niet* zo was. Ze moeten het weten, mevrouw Verburg, dat hun meester van hen *allemaal* houdt. Hij is met ze gaan voetballen, terwijl hij 't zo druk had met z'n werk. . . . Hij helpt ze altijd met alles — en nu zeiden ze zó iets! Dat deed hem pijn. Hij wil ze zo graag elke Zondag van de Heere Jezus vertellen, maar, zei hij, nu wordt het moeilijk voor me, heel moeilijk. Ik houd van m'n jongens — maar waarom houden m'n jongens niet van mij? En waarom hebben ze die mooie teksten verscheurd? Hij had ze zelf zitten tekenen, mevrouw, hele avonden lang. . . . Hij had het wel druk toen, maar hij zei: Ik wil ze met m'n verjaardag *allemaal* een tekst geven, en nu ze nergens te koop zijn, door de oorlog, nu zal ik ze zelf tekenen! Hij bleef soms tot 2 uur 's nachts op. . . . En nu zijn ze kapot gescheurd, en ze liggen als vodden op straat".

„O", zei Moeder verschrikt, „dat is erg! Wie heeft dat gedaan?"

„Weet u dat niet? De jongens uit de steeg zijn niet naar de verjaardag van m'n man toe gegaan, om de anderen te kunnen overvallen. . . . Daarom liep Rietje zo hard weg. . . ."

„Wat? Dus. . . . dus de jongens zijn er de schuld van, dat meneer. . . .?"

„Tja, een beetje wel misschien. Ik begrijp die jongens niet. Maar m'n man zei gisteren: Ik begrijp ze wél. Ze zijn een beetje jaloers op die andere kinderen, die in een mooier huis wonen en schoner kleren aan hebben. Ze denken, dat die kinderen erg gelukkig zijn met al dat moois. En ze denken, dat zij niet zo gelukkig kunnen zijn, omdat zij niet zo rijk zijn. Maar, zei m'n man, ik ben bij die kinderen op bezoek geweest. En óók bij de jongens in de steeg. En ik heb gezien, dat die jongens vaak véél gelukkiger zijn dan die deftige, rijke kinderen met hun mooie speelgoed. Rietje Kramer ligt elke avond in bed zachtjes te huilen, omdat alle kinderen tegen haar zeggen, dat ze zo'n slechte Vader heeft. Alle Rood heeft geen Moeder meer en Lientje Steen heeft een Moeder die altijd uit gaat en nooit naar haar omkijkt. Nee, dan die Moeders hier in de steeg! Daar zijn óók boze Moeders

bij en Moeders, die niet goed voor hun kinderen zorgen. Maar daar zijn óók Moeders, die héél goed voor hun jongens en meisjes zorgen, die van ze houden. En dat is héél wat méér waard dan mooie huizen met lange gangen! Wat heb je aan een mooi bed, als je er elke avond in ligt te huilen? Wat heb je er aan, als je Moeder een auto heeft en als ze er altijd maar in gaat rijden? Er zijn op de Singel óók wel gelukkige kinderen met lieve Moeders — natuurlijk. Maar je kunt ook gelukkig zijn in de steeg hier. Ik wou, dat ik m'n jongens in de klas dat maar duidelijk kon maken, zei m'n man. Maar dat kan ik niet. Ze begrijpen dit nog niet zo goed. Ze begrijpen me helemaal niet, als ik zeg, dat je overal gelukkig en blij kunt zijn, als je de Heere Jezus maar liefst hebt. Ze denken: Wat heb je nou aan de Heere Jezus, als Die je geen mooi speelgoed geeft? Maar dat begrijpen ze wel, als ze wat ouder worden. . . ."

Ab luisterde met open mond. Wat was dat wonderlijk allemaal! En toch. . . hij begreep het best! O ja, hij begreep het véél beter dan meester dacht. Maar wat erg, van die teksten! En z'n been. . . ! Nu zou hij nooit meer voor de klas kunnen staan!

Hoor! Mevrouw stond op. Ze ging nu zeker vertrekken. Ab vloog de keuken in, — naar de kraan. Nu leek het net, alsof hij daar even z'n handen stond te wassen.

In de gang hoorde hij nog stemmen: „Dus U vraagt het wel even aan Ab, mevrouw Verburg? Dank u wel! U moest me eens komen opzoeken, ik ben nu ook zo alleen thuis, net als U”.

„Dank U, ja, ik zal graag eens komen op een avond; Ab is nu groot genoeg, om op de kleintjes te passen”.

„Ja, dat is een flinke jongen, die Ab, hè? M'n man had het er over. 't Viel hem zo tegen, dat ook Ab meedeed met die herrie op school en met dat gevecht op z'n verjaardag. Hij had voor hem een extra-mooie tekst getekend: Gelijk zich een Vader ontfermt over zijn kinderen, ontfermt Zich de Heere over degenen die Hem vrezen”.

„Dat is mooi! Hij mist z'n vader zo, ziet U. Maar hij heeft nog een Vader in de hemel”.

„Ja, ik denk, dat m'n man juist daarom die tekst voor

hem heeft uitgekozen. Nu, mevrouw, het beste hoor! En tot ziens, zal ik maar zeggen!"

„Ja, en U het beste met meneer! Ik zal aan Ab de boodschap overbrengen. Dag mevrouw!"

De voordeur sloeg dicht.

Ab liet de kraan hard spetteren.

„Zo, ben je in de keuken, Ab? Daar was mevrouw van de meester om te vragen of jullie bij hem willen komen Zondag, in 't ziekenhuis. Maar wat hoorde ik, jongen? Is het jullie schuld, dat meester dat ongeluk kreeg? Hoe komen jullie zo onvoorzichtig? Waarom deed jij mee met dat gevecht?"

„O moeder, ik vocht niet! Ik liep alleen Rietje Kramer achterna.... voor de aardigheid, om te plagen. Maar dat stomme kind holt opeens de stoep af! Ik wou, dat zij overreden was inplaats van de meester!"

En ineens begon Ab te snikken. Z'n lichaam schokte en de tranen liepen over z'n wangen.

„Maar Ab!" zei Moeder, „dat mag je niet zeggen!"

„Rietje Kramer is de schuld van alles! En die Vader van haar, die verrader...."

„Ab, jongen, bedaar toch! Daar kan Rietje toch niets aan doen?"

„Maar 't was toch wel eens goed geweest voor die verrader!"

„Ab, je weet toch, dat we zelfs onze vijanden moeten liefhebben? De Heere Jezus houdt ook van ons, en toch waren wij vroeger vijanden van Hem, en we zijn het ook nu nog, telkens weer. Maar het is moeilijk, jongen, het is héél moeilijk. Wij, mensen, kunnen dat haast niet. Maar de Heere Jezus wil ons daarbij helpen. Kom eens bij me, Ab! Zo, zullen we nu samen eens bidden? Droog dan eerst je tranen af!"

En toen begon Moeder zachtjes te bidden.

„Heere Jezus", zei Moeder, „wij samen, Moeder en Ab, vinden het zo moeilijk om niet heel boos te worden op meneer Kramer. Wilt U ons toch helpen! En wilt U ook met de meester zijn, die zo'n pijn heeft en zo'n verdriet...."

Toen Moeder „Amen" gezegd had, bleef het stil.

Ab kon niet eens meer praten. Er zat een brok in z'n keel.

Wat was dat wonderlijk geweest, dat praten met de
Heere Jezus, samen met Moeder!
En dat Moeder het zèlf ook moeilijk vond. . . . Dat Moe-
der zèlf ook soms zo graag boos zou worden. . . .
Grote mensen doen óók nog veel verkeerde dingen.
Dat wist Ab al lang, maar 't was, of het pas nu goed tot
hem doordrong.
Dat akelige gevoel als je iets verkeerd gedaan hebt,
dat kende Moeder ook well
Moeder kon hem begrijpen.
En de Heere Jezus — Die begreep hem nog véél beter.

VII. IN 'T ZIEKENHUIS

Dat werd een vreemde Zondag!

Toen de Schooiertjes samen naar het ziekenhuis liepen, zei er bijna niemand wat.

En toen ze, mèt de jongens en meisjes van de Singel en de laan, voor de grote groene deur bleven wachten, toen speelden ze geen „tikkertje" of „haasje-over" zoals anders vóór school, en ze plaagden elkaar óók niet, en ze riepen niet: „Schooiers!" of: „Heilige boontjes!"

Ze waren allemaal stil, en vooral Ab en z'n vrienden waren erg zenuwachtig.

Dáár ging de deur open; een verpleegster met een wit schort zei: „Komen jullie maar binnen! Meester ligt al naar jullie uit te kijken.

Eén voor één gingen ze de gang in, langzaam en een beetje verlegen.

Wat rook het hier raar! En wat was alles wit en schoon en groot!

Kijk, daar achter die glazen deur liepen allemaal zusters — wat een drukte!

Achter de zuster aan gingen ze een trap op, en dan weer een lange gang door.

Wat een gangen waren hier!

En overal waren deuren . . . hele rijen deuren . . .

Achter al die deuren waren zalen en kamers vol zieke mensen.

„Sst!" zei de zuster, maar ze waren al heel stil.

Het zou gèk zijn om hier lawaai te maken!

Stel je voor: met je klompen door die stenen gangen hollen! Wat een herrie zou dat maken! Dat deden ze alleen maar op school . . .

Hier was de deur al van meesters kamer. De zuster klopte en een stem riep: „Ja, binnen!"

Stel je voor, dat het zo op Zondagsschool ook ging: dat ze heel stil en netjes in een rij voor de deur gingen staan en klopten, en dat de meester dan riep: „Ja, binnen!”

De zuster deed de deur open.

Wat rook het hier toch vreemd! Kijk, daar lag meester....

Hij lachte. „Zo, jongens, kom er maar in! Daar staan stoelen. Die hebben vier vriendelijke zusters hier naar toe gesjouwd!” En meester lachte even naar de zuster....

Wat vreemd: je meester in z'n pyamal

Ze durfden niets te zeggen.

„Ga maar zitten, jongens”, zei meester. „Ik ben blij, dat jullie gekomen zijn. Zijn jullie er allemaal? Eens kijken nee, Rietje Kramer is er niet.... Is die soms ziek?”

„Ze durfde niet, meester”, zei Alie zachtjes, „ze is zo geschrokken met.... met die overval.”

Ab kreeg een kleur.

„Dat dat kind zich dat zo aantrekt!” dacht hij boos, „ze snapt toch ook wel, dat het alleen maar om te plagen was.... voor de aardigheid.” Toch voelde hij zich onrustig.

„Wie weet nog, waar ik de vorige keer over verteld heb?”

Hé, wat raar was dat! De meester vroeg het precies zoals anders op Zondagsschool.

Ze keken elkaar eens aan en draaiden op hun stoelen.

„Over Jona in die grote vis, meester”, zei Piet. Hij kreeg nóóit een kleur! Maar nu was alles ook zo vreemd....

„Goed zo”, zei meester, „dan zal ik jullie nu een ander verhaal vertellen. Ik mag van de dokter niet zo lang praten, dan word ik moe. Dus luister goed, jongens! Laat aan die vier mensen dáár in die bedden naast me maar eens zien, hoe goed jullie altijd opletten!”

Meester lachte naar de andere zieken, die ook in deze kamer lagen; en drie lachten er eventjes terug, maar één keek boos. Die vond het zeker niet leuk, dat er zoveel visite in z'n kamer kwam!

„Jongens en meisjes”, zo begon de meester, „volgende week is het Kerstfeest. Maar ik ga nu vertellen over het Paasfeest.”

De zieke meneer in het bed naast de meester begon te

lachen en toen lachten ze allemaal mee. Het klonk ook zo leuk: „'t Wordt Kerstfeest en ik ga vertellen over Paasfeest.” Waarom zou de meester dat nu doen?

En toen ze gelachen hadden — toen was ineens dat vreemde gevoel weg, dat griezelige, waar ze zo verlegen van werden. En met de armen over elkaar gingen ze wat gemakkelijker zitten om héél goed te kunnen luisteren. „Jullie weten wel”, zei de meester, „waar we tegenwoordig aan denken, als 't Paasfeest is. Aan de opstanding van de Heere Jezus! Maar vroeger vierden de Joden ook Pasen en dan dachten ze aan de uittocht uit Egypte. Zeg, jongens, als jullie nu eens 's nachts buiten liepen — dat doen jullie natuurlijk nooit, want 's nachts liggen jullie op bed, of niet? — en als jullie dan eens door een stille straat liepen en je zag daar opeens een deur vol met . . . bloed, wat zouden jullie dan denken?”

„Hul” rilden de meisjes, en Ab voelde ook een rilling over z'n rug lopen!

„Dan denken jullie natuurlijk: Brr! daar is het niet pluist! En je zou gauw weg lopen. . . . Nu, jullie weten wel van die Engel, die langs alle deuren in Egypte ging. Maar als er ergens bloed aan de deur zat, dan dacht die Engel: „Hu, hier is al iemand dood gemaakt, hier hoef ik niemand meer te doden!” Jullie weten wel: achter zo'n deur met bloed woonden Israëlieten, en die hadden een lam geslacht. Daarom ging die Engel aan hun deur voorbij. En aan die geschiedenis denken de Joden ieder jaar weer als ze Paasfeest vieren, en ieder jaar slachten ze dan weer zo'n lammetje. Dat heeft een diepere betekenis. Net zoals die Engel dacht: „Hier hoef ik niemand meer te doden, want er zit al bloed aan de deur”, zo denkt God nu van ons: „Die meester en die kinderen hoef ik niet te doden, want de Heere Jezus is al voor ze gestorven.” Wij moesten eigenlijk allemaal door God doodgemaakt, omdat wij zo ongehoorzaam geweest zijn. Maar de Heere Jezus ging vóór ons staan en zei: „Nee, nee, laat die kinderen maar leven; maak Mij maar dood!” En God hield zóveel van jullie en van mij, dat Hij dat gedaan heeft .

Nu was er eens een jongetje, en dat dacht: Als die Engel nu vannacht ook eens langs onze deur komt en één van ons dood wil maken! Weet je wat? Ik zal een kladder

rode verf op de deur doen, dan denkt hij in 't donker, dat het bloed is!"

Ze begonnen hard te lachen, maar de zuster zei: „Ssstt!" „Waarom was dat een dom jongetje?" vroeg meester.

„Je hoeft niet meer bang te zijn om dood te gaan", zei Marietje, „dat is helemaal niets erg meer, omdat de Heere Jezus al voor ons is doodgegaan."

„Mooi zo!" zei de meester, en de man met het boze gezicht keek met grote ogen naar Marietje en leek opeens niet zo boos meer; hij bleef nu ook luisteren, al lag hij soms erg onrustig heen en weer te woelen.

Toen ging meester vertellen over 't laatste Paasfeest, dat de Heere Jezus vierde met z'n discipelen. Ze hadden ook een lam geslacht en lagen allemaal op banken om de tafel heen. De Heere Jezus hield een afscheidsrede.

„Afscheid nemen is altijd iets akeligs", zei de meester. „Misschien is één van jullie Vaders wel als soldaat naar Indië toe; weet je nog, hoe Moeder huilde toen hij afscheid nam?"

Ab moest denken aan de dag, toen Vader gevangen genomen werd. Ja, afscheid is akelig!

„Als ik van jullie afscheid moest nemen, jongens, o, ik zou de hele nacht van jullie dromen, ik zag Willy met nóg mooier strik dan ze nu op heeft en ik zag Jopie misschien met een baard — dromen zijn zo raar — maar als ik al die vertrouwde gezichten zag, zou ik gaan huilen totdat mijn kussen rond dreef als een notedopje op zee!" Ze moesten weer lachen en de zuster zei niet eens meer: „sstt!" want ze lachte zelf ook mee.

„Maar jongens, bij de Heere Jezus was het afscheid nog véél droeviger. Zóveel hadden ze al met elkaar beleefd. En de discipelen hielden zoveel van de Heere Jezus."

Toen vertelde de meester over de rede, die de Heere Jezus hield, en over Judas, die even weg ging... om Hem te verraden.

„Dat is iets ergs, jongens: verraden! Maar werd de Heere Jezus er boos om? Nee, er staat in de Bijbel, dat Hij ontroerd was over Judas. Zijn wij bedroefd, als een ander ons kwaad doet? Wij zeggen: Sla d'r op! Als ons broertje de inktpot om gooit, gaan wij 't

gauw aan moeder zeggen, en als moeder 'm dan een flinke tik om z'n oren geeft, dan denken wij: Hal net goed! Nu krijgt hij ook lekker eens op z'n kop — altijd wordt dat jog maar verwend, en ik krijg steeds een pak slaag! Ik weet nog wel van vroeger, toen ik ook nog een jongetje was. Toen had ik eens een standje van de meester gekregen — ja, ik kreeg ook wel eens een standje vroeger! Maar niet zo vaak, hoor zuster!"

De zuster lachte. Ze begreep eenvoudig niet, dat iemand nog zó blij kon zijn, als hij net zo'n ongeluk gekregen heeft. Of ja: ze begreep het wél. Het kwam omdat hij nu weer van de Heere Jezus kon vertellen. Dat deed hij zo graag.

„En toen was ik heel boos op m'n meester.... Ik moest eigenlijk boos zijn op mezelf! Toen de meester de school uit kwam, ja jongens.... er lag een steen — hij zag niets, hij viel er over, midden in een plas! En ik stond een eindje verder en ik zag het en een plezier dat ik had! Ik dacht: Net goed! Net goed! Dan moet-ie mij maar geen standje geven! Ja, dat was heel verkeerd van mij. We mogen niet blij zijn, als een ander een ongelukje krijgt. En we mogen niet boos zijn, als 'n ander ons plaagt of straft of pijn doet of verraadt. Wij moeten van de mensen houden."

Het was net alsof de meester hen niet meer zag; hij staarde in de verte en hij vertelde maar, achter elkaar.... En de zieke mannen naast hem luisterden ook. En de zuster ook.

Nu vertelde hij over het verraad van Judas. Judas wilde zo graag geld hebben, véél geld....

„Er zijn nu nóg mensen, die graag rijk willen worden. Er zijn ook kinderen, die jaloers zijn op andere kinderen, omdat die mooier speelgoed hadden. Maar dat mag niet. En dat hoeft niet. Dachten jullie, dat je véél gelukkiger zou worden, als je veel geld krijgt? Kijk, nu heb ik een ongeluk gekregen, en m'n benen zijn gewond — al had ik nu een heleboel geld, ik kón nooit meer nieuwe benen kopen! Piet, zou jij je ogen willen verkopen voor duizend gulden? Ab, zou jij je oren willen ruilen voor een vliegmaschine? Nee, hè jongens? Jullie ogen en oren en benen en handen

zijn veel meer waard dan geld! Daarom zijn jullie tóch rijk, ook al is je vader geen millionair! Maar nu moeten jullie die ogen en benen ook goed gebruiken. Je moet niet met je ogen naar andere kinderen kijken, die in veel groter huizen wonen. God zegt: „Ge zult niet begrenen wat van een ander is, zijn huis noch zijn os noch zijn ezel noch zijn radio noch zijn auto! En je moet óók niet met je ogen naar andere kinderen kijken, die in kleinere huizen wonen en niet zulke nette kleren aan hebben, en dan denken: Bah, wat een schoolertjes. . . . Nee, jullie moeten je ogen heel anders gebruiken. Je moet altijd kijken of er ook iemand is, die je kunt helpen, die je een plezier kunt doen. . . .” Meester zuchtte. Hij werd moe.

„U moest maar ophouden, meneer”, zei de zuster.
„Maar 't was erg mooi.”

„Mogen de kinderen nog wat zingen?” vroeg meester.

„Ja, dat is goed”, zei de zuster.

En, eerst nog wat verlegen en zachtjes, daarna luider, zongen ze samen; het was een versje, dat de meester zelf voor ze gemaakt had, op de wijze van „Er ruist langs de wolken”:

„Wij hebben een Vader, Die veel van ons houdt,
Al zijn wij vaak lastig, al zijn wij vaak stout.
Wij hebben één Vader, en dat sluit ook in:
Wij ALLEN zijn broertjes, van één groot gezin!
Samen, samen, — dat is ons plan —
Helpen w' elkander zo vaak als 't maar kan!

O Vader in d'hemel, Die ons altijd ziet,
Wij willen U dienen, maar kunnen het niet!
Elk onzer wil wezen 'n gehoorzame knecht,
Maar 't is toch zo moeilijk te doen wat U zegt.
Help toch, help toch, ons in die strijd!
Dan zullen w' U dienen en danken altijd!”

„Dat was mooi”, zei de zuster zachtjes.

Toen dankte de meester, net als op school, en daarna mochten ze hem om de beurt een hand geven.

Ab durfde haast niet, en bleef een beetje achteraan. . . .

„Zo, Ab, ben jij de laatste?” vroeg de meester, toen hij eindelijk ook vlak bij z'n bed kwam.

„Ik zou jou nog wel eens eventjes alleen willen spreken. Ga daar maar even op die stoel zitten!”

Ab schrok. Zou hij een standje krijgen? Zou meester over 't ongeluk gaan beginnen?

„Zo Ab, laat ik je eerst eens wat vragen.”

O, nu kwam het natuurlijk! De zweetdruppels liepen langs z'n wangen en hij kneep hard in z'n zakdoek van angst.

„Weet jij, waarom ik over Judas verteld heb? Het wordt toch geen Paasfeest, maar Kerstfeest?”

„Ik denk... meester... ik denk... misschien... meneer Kramer...”

„Juist, Ab. Meneer Kramer heeft jouw vader verraden. En mijn vader. Ik heb gehoord, dat jij heel boos op hem bent. Dat kan ik best begrijpen. Ik was het eerst ook. Maar nu begrijp ik, dat God dat niet wil. We moeten wel boos worden, als iemand verraad pleegt — want dat is iets slechts. Maar we moeten niet boos worden op die verrader zélf. Dat is een mens, net als wij. Wij zijn ook slecht. Maar God houdt tóch van ons. Daarom heb ik deze geschiedenis verteld, Ab. Om jou jongen. Want ik begrijp hoe moeilijk dit is voor je. Ik zal voor je bidden, Ab.”

Toen stak meester z'n hand vanonder de dekens uit... Ab durfde die haast niet beet pakken.

Nu zei de meester, dat hij voor hem zou bidden!

En hij had gedacht, dat de meester hem een standje zou geven...

En... HIJ had meester een ongeluk laten krijgen.

HIJ had het plan verzonnen om niet op z'n verjaardag te komen.

HIJ zat Rietje Kramer achterna, vlak vóór het ongeluk. Moest hij niet zeggen tegen de meester, dat hij alles zo akelig, zo héél akelig vond?

Dat hij wel wou, dat hij het nóóit had gedaan, nóóit?

Hij durfde niet.

Hoe moest hij dat nu zeggen?

Hij keek hulpeloos naar de meester, en die knikte: „Ab, ik begrijp je wel. Ga maar naar huis, jongen!”

Alleen liep hij door de lange, witte gang. De anderen waren al naar buiten gegaan.

Hij voelde zich heel vreemd.

Hij had een akelig gevoel èn een blij gevoel, door elkaar heen.

Hij zuchtte diep, toen hij door de grote, groene deur ging.
Hè, gelukkig, frisse lucht!

Klets!

Wat was dat?

Nee maar, het had gesneeuwd!

En een dikke sneeuwbal kwam net midden in z'n gezicht!
Ha, die zou hij terug geven! Ab bukte zich, en heel de klas deed mee.

Maar ze moesten toch allemaal nog aan hun meester denken, vooral toen ze even later, warm van 't sneeuwballen-gooien, naar huis gingen.

Jammer toch, dat meester nu nooit meer op Zondagschool kon komen.

Volgende week Kerstfeest.... Zou de nieuwe meester dan vertellen?

8. KERSTFEEST

„Mogen we er nu nòg niet in?”

Druk-joelend stonden ze voor de schooldeur.

In hun ogen brandden al pret-lichtjes: 't was feest vandaag!

„Even wachten nog”, zei de nieuwe meester.

Ja, nu hadden ze die nieuwe meester weer! Maar hij was toch ook wel héél aardig. . . .

„Kom maar, jongens! Maar stil en netjes naar binnen, hoor! Ab, blijf jij hier even bij deze gang staan; let op, dat er geen jongens de trap hier op gaan en stuur alle dames en heren die komen, naar links. Begrijp je? Ik moet hier iemand hebben, die 'k vertrouwen kan. Maar dat kan ik jou wel, nietwaar? Ik heb zo 't idee, dat jij later m'n opvolger wordt. Zou je 't niet leuk vinden, om Zondagschoolonderwijzer te worden? Hé Mientje, wat heb jij een mooie jas aan! Kees, niet zo hard gillen, jongen!” Wèg was meester al weer. Hij had het druk: de gang wemelde van de kinderen en daar kwamen ook al een paar vaders en moeders aanlopen. . . .

Ab bleef staan, waar de meester hem had neergezet.

Wat een leuke meester was dat ook! En stel je voor, dat hij, Ab, werkelijk z'n opvolger werd!

Daar had hij nooit over nagedacht.

Zondagsschool-meester worden!

Ja, het leek hem toch wel mooi. . . .

Maar als ze hem dan ook eens inde voorste bank duwden? Gemeen was dat eigenlijk geweest! Kijk, de jongens waren nu lang zo druk niet als anders. Ze deden precies, wat die nieuwe meester gezegd had. En toen op die Zondag. . . .! Wonderlijk eigenlijk!

Dat kwam allemaal door dat ongeluk. . . .

„Links af, mevrouw! Ziet u, die deur dáár, dat is de feest-zaal!”

Wat klonk dat plechtig!

O, daar kwam een hele stoet vaders en moeders aan! Als meneer Kramer nu maar niet....

„Ja zeker, meneer, links af. Ha, moeder, bent u er ook al? Ik... nee, moeder, ik heb nu geen tijd... ik kom straks wel bij u... ik word ook meester, later... hé Arie, niet de trap op, jó, doe nu niet zo flauw....”

Moeder lachte maar wat. Nee maar, wat was haar jongen in de weer!

De nieuwe meester had een vuurrood hoofd van al de drukte.

„Kan ik u nog ergens mee helpen, meneer?” vroeg Ab.

„Er komt nu toch niemand meer.”

„O ja, steek even dat snoer in 't stop-contact... probeer of 't lang genoeg is....”

Ab ging aan 't werk en toen de meester even later weer langs kwam, was 't in orde.

„Mooi zo”, prees hij, „zou je nog even twee stoelen van boven willen halen?”

Ab vloog al weg!

De zaal was tot achteraan vol. Een heleboel vaders en moeders waren er gekomen. 't Zag er echt feestelijk uit. Aan de muur brandden schemerlampjes met rood papier er omheen. Vooraan stond een tafel met vier grote witte kaarsen, en... met drie stapels boeken!

De nieuwe meester begon met gebed. Ze waren allemaal heel stil. Niemand had er meer zin om de meester te plagen.

Ze deden hun best met zingen: „Hoe zal ik U ontvangen?”

Vier meisjes en vier jongens mochten vóór in de zaal komen om samen apart te zingen.

Ab was er ook bij. Wat griezelig om zo vóór al die mensen te staan! Wat een gezichten! En iedereen keek naar hem... Maar daar moest hij aan wennen! Als hij straks immers óók meester werd, dan moest hij óók voor zo'n grote zaal staan met allemaal mensen....

De meester ging de Kerstgeschiedenis vertellen. En.... o, nee maar! wat een leuke verrassing was dat! Hij had een raar toestel meegenomen, een „projectie-apparaat” noemde hij dat, en daarmee kon hij een film vertonen!

Wel geen echte film, die beweégt, maar toch allerlei plaatjes, heel groot op de witte muur. Eerst zag je Adam en Eva in 't Paradijs en meester vertelde, hoe de eerste mensen ongehoorzaam werden tegen God. God had gezegd: Als jullie van die boom eten, dan zullen jullie de dood sterven! En wat Góð zegt, dat MOET gebeuren!

Maar God hield zoveel van de mensen. Hij zei: Dat vonnis moét voltrokken worden, maar Ik zal Mijn eigen Zoon in de plaats stellen van al die mensen en dan zal Hij de dood sterven — wat eigenlijk die mensen verdiend hadden. En daarom kwam de Heere Jezus op aarde. En toen liet de meester een plaat zien van de stal van Bethlehem.

„Ahl!” zeiden een paar meisjes, — zó mooi was het!

En kijk! daar waren de herders in het veld....

„Dat waren stoere kerels!” vertelde meester, „kijk maar eens, wat een baarden! En wat een knuisten! Als er zo'n herder hier binnenkwam, zouden jullie vast wel een eindje opschikken: hu, zo'n vieze vent vlak naast je! Maar het waren gelovige mannen. Ze wisten, dat de Messias geboren zou worden en daar verlangden ze naar. De Messias zou immers de Romeinen weggagen. Ja, dat dachten ze. De Romeinen waren toen in dat land, net zoals de moffen pas in ons land waren. De herders wisten ook wel, dat Hij in Bethlehem geboren zou worden. Maar dan zou de Messias natuurlijk gauw naar Jeruzalem gaan. Hij zou immers Koning zijn, en een Koning moet toch naar de hoofdstad toe! Dáár, in Jeruzalem, daar was het paleis, daar was de mooie, grote tempel! Daar woonden allemaal deftige mensen in grote huizen — hoge omes, heel geleerde mannen. De Messias zou natuurlijk naar die mannen toe gaan. En dan zou Hij misschien wel eens een rijtoer maken door Jeruzalem. Dan zouden die deftige, geleerde heren voorop lopen of rijden in de stoet, met mooie kleren aan. En achter Koning Messias zouden soldaten lopen met blinkende harnessen. Wie weet, konden zij, arme herders, dan naar Jeruzalem toe gaan! Dan zouden ze ergens achteraan in de dikke rij toeschouwers gaan staan.... niet vóóran natuurlijk, want ze hadden niet zulke mooie kleren en zulke schone gezichten als die deftige mensen uit Jeruzalem. En dan konden ze Koning Messias misschien zien.... èven maar — hoor, daar komt Hij! 't Gejuich zwelt aan — ze rekken hun

halzen — ze vangen een glimp op van een schitterende lichtende Vorst — wég alweer, en in de volgende straten groeit het gejubel weer aan. . . . Ja, zó zou het gaan, dachten zij. Maar het ging anders, héél anders. Er stond ineens een Engel voor hen — ja, voor hèn in hun armoedige kleren en met hun lange, zwarte nagels—zo'n prachtige Engel van helemaal Licht — en hij zei: „Ik kom u iets heel moois vertellen: zo juist is voor u de Heiland geboren, de Messias, in Bethlehem, de stad van David.”

Messias? Vannacht geboren? Dat konden ze haast niet geloven! En wat zei die Engel nu? Was Hij VOOR HEN geboren? Voor hèn, arme, domme herders? Die Engel vergiste zich zeker! God had hem natuurlijk naar Jeruzalem gestuurd, naar de geleerde heren, die de hele Heilige Schrift uit hun hoofd kenden. Maar nee! hoor eens, wat de Engel nog méér zegt! „Kunt u het niet geloven, herders, dat Koning Messias voor u gekomen is? Wel, dan zal ik het u aantonen. Dit is het teken: Hij ligt in de kribbe! Ja, heus, *Hij ligt bij julle thuis! In de stal!*”

Wat? Koning Messias lag bij hen thuis? Maar dat was. . . . dat was TE mooi!

Ja, nu moest het wel waar zijn, dat Hij voor hen gekomen was. Anders was Hij niet naar hun stal toe gegaan! En ze waren zo arm? Zo dom?

Ja, maar toch hield God van hen — en God houdt ook nu nog van arme, domme mensen.

De Heere Jezus komt niet alleen in deftige huizen bij Schriftgeleerden en Farizeeërs, bij dominee's en burgermeesters, Hij komt óók in kleine huizen, waar niet eens een kleed op de vloer ligt. Hij kwam op aarde voor ons — voor ons allemaal.”

Ab luisterde met open mond. Wat was dat mooi! De Heere Jezus kijkt er niet naar of je moeder een auto heeft of niet. Hij komt in de Singel, in de laan. . . . óók in de steeg. We zingen nu nog het versje van onze zieke meester: „Wij hebben één Vader.” Eén Vader — dat betekent dus, dat wij broertjes en zusjes zijn. Eén Vader, — of we nu goed kunnen leren op school—of telkens een rode streep door onze sommen krijgen; één Vader, — of we nu rijk zijn of arm. . . . of wij vroeger heel slecht geweest zijn, of goed opgepast hebben. . . . Eén Vader —”

Ab zong mee zo hard hij kon.

Na de pauze zei de nieuwe meester, dat ze een Bijbelse prijsvraag kregen. Elke leerling kreeg 'n papiertje en moest er de antwoorden op schrijven van de vragen, die de meester stelde.

Er was één vraag bij, waarover Ab even moest nadenken. „Kan een verrader of een moordenaar nog naar de hemel toe gaan?”

Een verrader of een moordenaar!

Meneer Kramer!

Maar hij moest denken aan de moordenaar die aan 't kruis naast Jezus hing.

„Heden zult gij met Mij in het Paradijs zijn”, had Jezus tot hem gezegd.

Die slechte man was dus toch naar de hemel toe gegaan!

De Heere Jezus had hem zijn erge zonde vergeven.

Hij kon ook de zonde van meneer Kramer vergeven.

Wij hebben één Vader — meneer Kramer en Rietje Kramer en moeder er bij, Ab — één Vader, Die van al Zijn kinderen houdt, van Zijn brave, Zijn knappe en Zijn domme, Zijn arme en Zijn rijke kinderen....

Rietje Kramer was niet gekomen op 't Kerstfeest.

Zondag in 't ziekenhuis was zij er ook al niet geweest.

Zij durfde niet, had haar vriendinnetje gezegd.

Zij was zo geschrokken, — toen, met die „overval” op meesters verjaardag.

„Ere zij God”, zongen ze nu — allemaal staande, ook de vaders en moeders.

Meester dankte en het Kerstfeest was weer afgelopen.

Met het pas gekregen mooie boek en een zakje lekkers liep Ab naast moeder naar huis. „Hoe vond je het, jongen?” vroeg moeder.

„Mooi”, zei hij. Maar hij dacht aan Rietje Kramer.

Die had het feest nu niet meegemaakt.

Jammer eigenlijk....

Jammer?

Was het haar schuld niet, dat de meester een ongeluk kreeg?

Ze dachten allemaal, dat het zijn schuld was.

Maar waarom was ze zo onvoorzichtig om van de stoep af te gaan?

Waarom sprong meester haar achterna?

Haar vader had toch ook de vader van de meester
verraden?

Wij hebben één Vader. . . .

Toen hij al in bed lag, moest hij er nog over nadenken.
Maar de volgende morgen, vóór dat hij naar z'n vrienden
ging, liep Ab naar het grote huis op de hoek van de
Singel.

O nee, hij durfde niet aan Rietje te vragen: „Ben je niet
boos meer? Ik heb er zo'n spijt van. . . .” Dat had hij aan
de meester ook niet durven zeggen.

Hij gooide alleen maar een briefje in de bus.

Net als die eerste keer.

Hij had er zijn naam niet onder durven zetten.

Er stond alleen maar op:

„Kom je Zondag weer?”